

Thông tin về Thiên nhiên và Bảo tồn

Nguồn: *Tài nguyên Môi trường*

Số: 64

Ngày: 7/8/08

Rừng xanh bị ký

Kỳ I: Mọi con đường đều dẫn tới Lũng Phăng

Độc địa đường mòn, chông chéo, xiên vào nhau, vài đoạn đá hộc chen ngang, muốn qua phải khom người bò dưới lùm cây. Trên từng đèo xương cá bâu xâu này, mười mét có một "trạm gác" bí mật, người ngoài không thể phát hiện, song các "thông tin viên" ở "trạm" thì bắt "sóng" rất nhanh. Ấy là đường tự tạo của những đội quân lâm tặc. Và quan trọng, mọi nẻo đường mòn đều dẫn tới Lũng Phăng - nơi tọa lạc sự trú phủ nguồn lâm sản của xã Liêm Thủy (Na Rì, Bắc Kạn).

Ngâm mình ở "lỗ đen"

Chúng tôi lên đường khi tiếng gà rừng eo óc tít ngoài chòm. "Ngày sang mặt phục tại Lũng Nội, tối quay về Lũng Phăng, khi đó lâm tặc bắt đầu hoạt động. Bên Lũng Nội anh em chờ sẵn rồi", anh Ma Thanh Sáng - cán bộ kiểm lâm xã nói. Bỏ qua những nương ngô chừng ba cây số, bình minh loảng dẫu, tôi cảm nhận sự gập ghềnh đường núi bằng nhãn quan rõ hơn, dưới chân ẩm ướt, nhưng nhứt vát.

Lũng Nội là một khu rừng núi đá ở thôn Nà Bò (Liêm Thủy), nơi mà cuối năm ngoái, hàng trăm cây gỗ nghiêng đã bị lâm tặc đốn hạ trong vòng một tuần lễ. Giờ, tình trạng phá rừng trên đỉnh hoang sơn này vẫn diễn ra đều đặn, nhưng gỗ quý cạn rồi. Xế trưa, đoàn người lê lét tới chân non tản, muối quai như vãi trấu, gió đan mưa bụi quất vào vách đá âm âm tựa khối vĩ thanh hùng tráng giữa đại ngàn. Qua hai thung lũng và dòng suối ngập hoa đại trắng, thi thoảng gặp căn lều bỏ hoang nằm cheo leo đeo lấy lưng đèo, chúng tôi tiếp cận khu vực "lỗ đen".

"Trước, lâm tặc hạ gỗ, cắt ra từng khúc, để tránh bị phát hiện chúng đào nhiều hố sâu vút bao tải gỗ xuống. Giờ, rừng đã cạn, nhưng các "lỗ đen" vẫn còn, anh em kiểm lâm dùng làm "hầm công sự", ban ngày chui xuống ngồi, tối bò lên tiếp cận sang Lũng Phăng", anh Sáng kể. Những "lỗ đen" đọng nước, vẫn mùn cửa đen ngòm, cách mười bước chân lại có một lỗ

đen như thế. Hàng trăm "lỗ đen" chập chờn dưới những tán rừng thưa thớt, la liệt gốc rỗng, cụt ngắn, năm tháng thăng trầm nhựa đã bám tím lịm. Và dưới cơ man "lỗ đen" ấy, chưa đầy chục cán bộ kiểm lâm, mới ngâm ngùi xốt xa cho những cánh rừng...

Những "vết thương" trên "đèo gió"

Dân bản gọi Lũng Phăng là "đèo gió". Quanh năm gió ràn rạt như muốn gom hết tinh túy vào cái túi địa linh thổ nhượng hiểm trở này. Vốn là một trái núi kéo dài từ xã Liêm Thủy tới tận Xuân Dương (Na Rì), nhưng những cánh rừng trên đỉnh non lại nằm lọt thỏm vào cái thế ngũ hành, được bao bọc bởi trùng vây thạch trận và vô vàn thung lũng tiếp nối. "Na Rì có 75 km rừng giáp ranh, hơn 9000 ha là diện tích rừng núi đá nhiều gỗ quý hiếm, đặc biệt là thông và nghiến. Riêng xã Liêm Thủy chiếm 4.500 ha, trong đó có hơn 1000 ha rừng gỗ nghiến đặc dụng. Nhưng, giờ giám nhiều rồi...", ông Nguyễn Duy Kim, Chủ tịch UBND xã tâm sự. "Chính quyền thống kê được số liệu cụ thể về mức độ thiệt hại không?", tôi hỏi. "Hiện có khoảng 60% diện tích rừng bị xâm hại, từ đầu năm đến nay (tháng 7/2008 - PV) có gần 60 cây gỗ nghiến bị chặt hạ, khối lượng trên 200 m³. Nguyên nhân là do lợi nhuận của gỗ nghiến quá cao, một thớt nghiến chuyển ra khỏi bia rừng là gần 300.000đ. Đối tượng khai thác trái phép chủ yếu là người Lạng Sơn, tuồn gỗ qua xã Xuân Dương rồi đưa lên biên giới

bán sang Trung Quốc".

Bây giờ tối. Mưa lất phất. Chúng tôi rậm rịch theo triển dốc mò lên đỉnh Lũng Phăng. Lọt vào tâm "túi gió", tiếng cửa mây lè rè, tiếng cây đổ ầm ầm, tiếng người lao xao, hỗn độn, xa gần, lúc trầm lúc rộ... Các giác quan như căng cứng bởi trong ánh sáng bọt bọt hắt ra từ chiếc đèn pin tí hon, phía trước không xa bóng người và bóng cây chập chờn ôm vào nhau. Rồi cây đổ, cành rơi, sát cạnh chỗ chúng tôi nằm, sóng xoài, đập lên tấm thảm thực vật phủ đầy lá mục và ván dăm. "Gần 30 tên lâm tặc, mình không thể mạnh động. Lực lượng kiểm lâm mỏng, rất nguy hiểm. Đành nghe ngóng, về báo cáo tình để lên kế hoạch", anh Sáng "tiếc rề".

Người cán bộ kiểm lâm ấy, tôi được nghe kể như truyền thuyết, anh đã lập nhiều kỳ tích về công tác bảo vệ rừng và cũng không ít lần bị lâm tặc đe dọa, trả thù, toàn bộ quỹ thời gian, hầu như anh ở... trong rừng. Sương sớm tựa tấm voan mỏng trùm xuống Lũng Phăng, trắng muốt. Bên các vết lộ tơ tước cỏ, lá và cành cây vương kín mắt, gốc nghiến mới trắng ỏn, tiếp nối, nhựa đọng thành vành đen quánh. Vết thương trên cơ thể vốn lành lặn của rừng ngày một nhiều hơn... Và mười năm nữa, câu chuyện cổ tích về những "trái tim Đan Kô" trong cánh rừng nghiến nơi "đèo gió" sẽ chỉ còn là huyền thoại!

Kỳ II: Tiếng ngựa hí trong đêm

THIỆU ANH